

Joan Alcover, Miquel Costa i Llobera i els llenguatges estètics del seu temps (desembre de 2004). — El 2004, any del 150è aniversari del naixement de Joan Alcover i de Miquel Costa i Llobera, ha estat prolífic en actes en memòria dels dos poetes. D'una banda, la Institució de les Lletres Catalanes ha produït l'exposició «Joan Alcover & Miquel Costa i Llobera: classicisme i modernitat». D'altra banda, és en curs l'edició crítica de l'obra de Costa, dirigida per Joan Mas —el 2004 n'han aparegut les *Líricas*— i se n'ha publicat la *Poesia completa*. L'àmbit acadèmic s'ha sumat a aquestes commemoracions amb el congrés «Joan Alcover, Miquel Costa i Llobera i els llenguatges estètics del seu temps» (Palma / Pollença, 1-4 de desembre de 2004), organitzat conjuntament pel Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears, la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez i la Fundació Rotger-Villalonga.

El congrés naixia amb un doble objectiu: d'una banda, aprofundir en el coneixement de l'obra i el context historicocultural de Costa i Alcover; d'altra banda, estudiar-los des d'una perspectiva que, superant l'insularisme, els situàs en el marc dels moviments estètics que dominaven Europa entre els segles XIX i XX. Es proposaren, doncs, tres àrees temàtiques, dedicades, respectivament a Alcover, a Costa i als llenguatges artístics coetanis.

Les sessions es van vertebrar entorn de sis ponències i d'una vintena llarga de comunicacions. La ponència inaugural, a càrrec de Jordi Castellanos (UAB), versà sobre Alcover i els corrents poètics del Modernisme a partir d'una pregunta provocadora: fins a quin punt l'aparició de l'Escola Mallorquina no és el fracàs del Modernisme a Mallorca? L'exposició detallà com Alcover havia fet anar el Modernisme «cap al seu terreny» i com, finalment, el poeta es convertí en un referent —més que no pas en un model— per al Noucentisme. per la seva banda, Joaquim Molas (UB) dictà la lliçó de clausura «Ateneu de Barcelona, 1904: presentació de la nova literatura mallorquina», un estudi comparatiu de les conferències pronunciades a l'Ateneu per Alcover, Costa i Gabriel Alomar, molt diferents entre si, però que coincideixen en la presa de posició davant de l'esgotament del Modernisme dels anys noranta.

La resta de les ponències s'aproximaren a l'obra dels dos autors des de metodologies diverses: així, la crítica Vinyet Panyella incidí en el concepte de classicisme aplicat a Costa i Al-

cover per part dels noucentistes, Damià Pons (UIB) emmarcà Costa i Alcover dins el món cultural de la Mallorca entre els dos segles, Joan Alegret (UIB) s'ocupà de les fonts del poema «La deixa del geni grec» i Kristine Doll (Salem State College, Estats Units), traductora a l'anglès, juntament amb Robert E. Brown, de les «Elegies» alcoverianes, parlà dels problemes de traducció en Alcover.

Les comunicacions tractaren, entre altres temes, la recepció de Costa i Alcover (en revistes catalanes i de l'exili i fins i tot en el *Diccionari català-valencià-balear*), la significació de motius i personatges concrets (l'arpa, Nuredduna), la poètica de Gabriel Alomar, l'Escola Mallorquina, les experiències didàctiques i musicals entorn d'alguns textos, la teoria literària i el concepte de poeta en Alcover, la incorporació de la tradició popular per part de Costa en *Tradicions i fantasies*, la relació de Costa amb Antoni M. Alcover i la poesia castellana dels dos autors, a banda de comentaris de poemes concrets.

El programa integrà, a més, una sèrie d'activitats complementàries. El professor i escriptor Jeroni Salom hi aportà la conferència «Les limitacions narratives de Joan Rosselló de Son Fortesa», una relectura crítica del narrador mallorquí nascut, com Costa i Alcover, el 1854. També es presentaren les novetats bibliogràfiques costailloberianes: l'edició crítica de *Líricas*, a cura de M. del Carme Bosch, i la *Poesia completa*, a cura de Gabriel de la S.T. Sampol —la publicació de la poesia completa d'Alcover, a càrrec, com la de Costa, de l'editorial El Gall, haurà d'esperar encara uns mesos. L'àmbit de la creació va quedar representat en la taula rodona «La pervivència de la poesia de Costa i Alcover en la literatura del segle xx», moderada per Sebastià Alzamora, que comptà amb la participació de Sam Abrams, Lluís Solà i Àngel Terron. Els alumnes de Mag Poesia, dirigits per Antoni Artigues, escenificaren el muntatge «Les romponents de l'infinit». Finalment, dos itineraris ajudaren a ubicar els poetes en els contextos geogràfics respectius, Palma («La mirada estesa per damunt ciutat», guiat per l'historiador Gaspar Valero) i Pollença-Formentor (visita a les Cases Velles de Formentor i a Cala Murta, conduïda pel professor Bernat Cifre).

El congrés ha aportat noves dades per a la coneixença de Costa i Alcover i ha reobert el debat entorn de la seva vigència. La publicació de les actes ajudarà, sens dubte, a concretar aquestes visions i revisions. [M. P.]